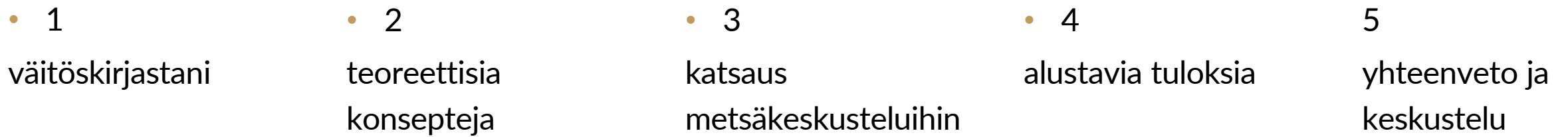

Metsien uudet roolit maaseudulla: Maaseudun toimijoiden ääni tulevaisuuden metsäkeskustelussa

Tutta Oittinen, Annukka Näyhä, Venla Wallius

Tulevaisuussuuntatuneet, yhteistoiminnalliset liiketoimintamallit
kestävyyssiirtymän edistäjinä – suomalainen metsäala kokeellisena
alustana transitiokehikon luomiselle (BuSuT)

Jyväskylän yliopiston kauppakorkeakoulu

Väitöskirjatyöni:

- suomalaiset metsät
- keskustelut ja vuoropuhelu (dialogi)
- osallistuminen ja sen mahdollistaminen
- yhteinen (jaettu) arvionluonti

1. artikkeli:

- suomalainen julkinen metsäkeskustelu
- keskustelualustat metsistä käytävään keskusteluun
- toimijoiden näkemykset ja toiveet em. liittyen

Teoreettisia konsepteja

Dialogi

- Esitetty yhtenä eettisemmistä vuorovaikutuksen muodoista
- Perustuu osapuolten sitoutumiseen, kuuntelemiseen ja arvostukseen
- Tavoitteena lieventää valtasuhteita ja osallistaa toimijoita keskusteluun sekä päätöksentekoon

(Taylor & Kent, 2014)

Osallistaminen

- Keskeinen rooli kestävyys siirtymien toteuttamisessa (Lyytimäki et al., 2019)
- Tulisi mahdollistaa useiden eri prosessien ja alustojen kautta (Lyytimäki et al., 2019)
- Voi parantaa luottamusta eri osapuolten välillä (Kestävyyspaneeli, 2020)
- Olennaista: tulisi perustua siihen, että osallistuminen eri toimijoille on mahdollista ”alhaalta käsin” (bottom-up) ennemmin kuin ylhäältä käsin (top-down) säänneltynä

Yhteinen (jaettu) arvonluonti

- perinteisen osakkeenomistajakeskeisen arvontuotannon sijaan arvon yhteisluonti voi tuottaa erilaisia sosiaalisia ja ympäristöllisiä hyötyjä taloudellisen arvon lisäksi keskittymällä eri yhteiskunnallisten toimijoiden osallisuuteen keskustelun ja erilaisten yhteistyömekanismien kautta (Freudenreich et al., 2020; Pedersen et al., 2021)
- perustuu yhteisesti asetettuihin jaettuihin tavoitteisiin ja lopputuloksiin jaettuihin arvoihin yrityksen ja sen sidosryhmien välillä (Breuer & Lüdeke-Freund, 2017; Freudenreich et al., 2020)

Katsaus metsäkeskusteluihin

Erilaisilla metsäalan toimijoilla on **jaettu käsitys kestävyystavoitteista itsessään** – yksityiskohtaisemmat ja käytännönläheisemmät käsitykset metsien kestävyydestä eroavat (Näyhä & Wallius, *tulossa*).

Myös tulevaisuuden visiot metsistä ja niiden kestävästä hyödyntämisestä eroavat eri toimijoiden välillä.

Kaiken kaikkiaan eri toimijoilla ja toimijaryhmillä on **eriäviä odotuksia, toiveita, arvoja ja tavoitteita metsiin liittyen** (Halonen et al., 2022; Halla et al., 2023; Näyhä & Wallius, 2024).

- Mm. sen vuoksi aihe on säännöllisesti esillä julkisessa keskustelussa.
- Tällä hetkellä suuret metsäyritykset eivät osallistu julkiseen metsäkeskusteluun (Näyhä & Wallius, 2024).
- Eriävät odotukset ym. voivat johtaa eloisaan, joskin ajoittain **polarisoituneeseen julkiseen metsäkeskusteluun**, jota tapahtuu monikanavaisesti eri keskustelualustoilla, ja keskustelutilaisuuksissa (Näyhä & Wallius, 2024).

Katsaus metsäkeskusteluihin

Useimmiten julkista keskustelua maaseudun tulevaisuudesta käydään pääosin kaupungeissa (Sitra, 2025).

Kaiken kaikkiaan erilaisten näkökulmien ja visioiden huomioon ottaminen on tärkeää oikeudenmukaisen, tehokkaan ja sosiaalisesti hyväksytyn kestävyys siirtymän mahdollistamiseksi.

Yksittäinen toimija tai toimijaryhmä ei kykene tähän yksin, mutta he voivat olla osa isompaa kokonaisuutta, jossa pyritään saamaan eri osapuolten ääni kuuluville ja löytämään yhteistä arvopohjaa esim. kestävämmän (jaetun) arvонуonnin mahdollistamiseksi (Bidmon & Knab, 2018; Köhler et al., 2019; Freudenreich et al., 2020; Pedersen et al., 2021).

Siksi tarvitaan mahdollistamista (alustoja ja tilaisuuksia) metsistä käytävää keskustelua ja osallistumista varten sekä näiden edistämistä yhteiskunnallisesti.

Data ja metodit

Tulevaisuussuuntatuneet, yhteistoiminnalliset liiketoimintamallit kestävyys siirtymän edistäjinä – suomalainen metsäala kokeellisena alustana transitiiokehikon luomiselle (BuSuT) –hanke (Suomen Akatemia, projektinumero 340756)

- aineisto koostuu 72 haastattelusta (toukokuu 2023 – tammikuu 2024)
- haastateltavina metsäalan erilaisia sidosryhmiä ja toimijoita laajasti (kuten yrityksiä, etujärjestöjä, poliitikkoja, viranomaisia, tutkijoita ja kansalaisjärjestöjä)
- temaattinen analyysi (Clarke & Braun, 2017) & kriittinen diskurssianalyysi (CDA; Fairclough, 2010)

Tutkimuskysymykset

- *Minkälaisena metsäalan sidosryhmät kokevat nykyisen suomalaisen julkisen metsäkeskustelun, sen pääpiirteet ja keskusteluun osallistuvien yhteiskunnallisten toimijoiden väliset suhteet?*
- *Mitä alustoja suomalaiseen julkiseen metsistä käytävään keskusteluun käytetään, millaisina ne koetaan ja mitä niistä koetaan puuttuvan?*

Alustavia tuloksia

Keskustelua **kuvataan**

- polarisoituneeksi, jakautuneeksi, yksipuoleiseksi, ristiriitaiseksi, konfliktihakaiseksi
- tapahtuu "kuplissa" (perustuen kunkin omaan agendaan)
- koostuu pääosin (vuorottaisista) argumenteista aidon vuoropuhelun sijaan

Samalla, kun tunnistetaan keskustelun polarisoituminen, omalla narratiivilla saatetaan vahvistaa sitä

- puhutaan tai argumentoidaan kärjistäen / mustamaalaten "toista osapuolta", me vs. he –ajattelu

Koetaan, että konflikteja keskustelussa on **vähemmän maaseudun toimijoiden keskinäisesti** kuin maaseudun toimijoiden ja kaupunkitoimijoiden tai päättäjien kesken.

Alustavia tuloksia

Keskustelualustoista

- media, erityisesti sosiaalisen median kanavat, nähdään keskeisenä foorumina metsäkeskusteluille
- perinteisellä medialla (printti- ja nettiuutiset, tv) nähdään olevan valtaa valita erityisesti esiin nostettavat aiheet ja näkökulmat sekä päättää, kenen ääni pääsee kuuluviin
- koetaan, että some-alustoilta puuttuu lähdekritiikki – toisaalta sosiaalisessa mediassa sellaisetkin äänet voivat päästä kuuluviin, jotka eivät välttämättä ilman sitä pääsisi

Alustavia tuloksia

Keskusteluihin kaivataan

- fasilitointia f2f-keskusteluissa, moderoointia digialustoilla
- moniäänisyyttä, erityisesti
 - metsänomistajien ääni – edunvalvontaryhmät pyrkivät reagoimaan tähän, mutta kaikki eivät koe heidän arvojaan omikseen
 - tutkijoiden ääni – mutta kenen tuloksia kuunnella?
Aihepiirin monitieteellinen ja -ulottuvuudellinen luonne tuo mukanaan etuja, mutta myös haasteita tästä näkökulmasta
 - ns. tavallisen kansalaisen ääni

Alustavia tuloksia

Maaseutunäkökulmasta korostetaan perinteisen median roolia:

- maakuntalehdet ja valtakunnalliset lehdet korostavat eri asioita
- maaseudun (usein pienemmillä) toimijoilla ei ole ääntä vrt. isoihin metsänomistajiin tai päättäviin tahoihin

erityisesti teemoista, kuten

- metsien rooli historiallisessa, kulttuurisessa ja perinteiden kontekstissa
- metsien rooli ”taloudellisena turvana” maaseudulla asuville
- metsät tarjoavat maaseudulle elinvoimaa ja hyvinvointia – mutta myös muille kuin maaseudun asukkaille (onko riskinä, että hyödyt valuvat maaseudun ulkopuolelle?)

Yhteenveto

Tämänhetkisessä julkisessa keskustelussa ja eri keskustelualustoilla maaseudun rooli nähdään vahvasti resurssien tuottajana ja heidän toimensa arvostelun kohteena – toimittiin ”miten päin tahansa”.

→ **Mahdollisuuksia vahvistaa maaseututoimijoiden äänen kuuluviin tulemistä ja osallisuutta eri alustoilla tarvitaan.**

Koska tämänhetkiset keskustelualustat (media, erityisesti some) saatetaan kokea polarisaatiota tai konflikteja lisäävinä

- **tulevaisuudessa tarvittaisiin uusia tai uudelleen järjesteltyjä kasvokkaisia ja digitaalisia keskustelualustoja, jotka mahdollistavat inklusiivisemmän ja moniäänisemmän keskustelun** ja siten osallistumisen myös tällä hetkellä hiljaiseksi tai muutoin sivuun jääville toimijoille – pyrkimyksiä yhteistyötä konfliktien sijaan.

Tällaisilla alustoilla on potentiaalia paitsi lisätä yhteisöllisyyttä ja luottamusta eri toimijoiden kesken, myös vahvistaa maaseudun toimijoiden äänen kuulumista metsiin liittyvässä julkisessa kestävyyskeskustelussa, mikä voi olla erityisen tärkeää alueille, joissa metsänomistus ja -käyttö ovat keskeisiä elinkeinoja ja vahva osa kulttuurista identiteettiä.

→ Siten niillä on lopulta potentiaalia myös lisätä oikeudenmukaisuutta ja osallisuutta kestävyys siirtymässä.

Kiitos!

tutta.a.oittinen@jyu.fi

- Bidmon, C. M., & Knab, S. F. (2018-03-20). The three roles of business models in societal transitions: New linkages between business model and transition research. *Journal of cleaner production*, 178, 903–916. <https://doi.org/10.1016/j.jclepro.2017.12.198>
- Breuer, H., & Lüdeke-Freund, F. (2017). *Values-based innovation management: Innovating by what we care about*. Palgrave Macmillan Education.
- Clarke, V., & Braun, V. (2017). Thematic analysis. *The Journal of Positive Psychology*, 12(3), 297– 298.
- Fairclough, N. (2010). *Critical discourse analysis: The critical study of language*. Routledge.
- Freudenreich, B., Lüdeke-Freund, F., & Schaltegger, S. (2020-09-01). A Stakeholder Theory Perspective on Business Models: Value Creation for Sustainability. *Journal of business ethics*, 166(1), 3–18. <https://doi.org/10.1007/s10551-019-04112-z>
- Halla, T., Laine, J. (2022). To cut or not to cut – emotions and forest conflict in digital media. *Journal of Rural Studies* 94, 439–453. <https://doi.org/10.1016/j.jrurstud.2022.07.019>
- Halonen, M., Näyhä, A., Kuhmonen, I. (2022). Regional sustainability transition through forest-based bioeconomy? Development actors' perspectives on related policies, power and justice. *Journal of Forest Policy and Economics* Vol. 142, 102775

Jonker, J., & Faber, N. (2021). Organizing for Sustainability: A Guide to Developing New Business Models. Cham: Springer Nature. <https://doi.org/10.1007/978-3-030-78157-6>

Kestävyyspaneeli. (2020). Kuusi polkua kestävyteen: Kestävyyspaneelin evästyksset systeemisen kestävyysmurroksen edistämiseksi Suomessa on nyt julkaistu. Retrieved July 25, 2024, from <https://www.kestavyyspaneeli.fi/2020/02/14/kuusi-polkua-kestavyteen-evastykset-systeemisen-kestavyysmurroksen-edistamiseksi-suomessa/>

Köhler, J., Geels, F. W., Kern, F., Markard, J., Onsongo, E., Wieczorek, A., . . . Wells, P. (2019). An agenda for sustainability transitions research: State of the art and future directions. Environmental innovation and societal transitions, 31, 1–32. <https://doi.org/10.1016/j.eist.2019.01.004>

Lyytimäki, J., Vikström, S., & Furman, E. (2019). Voluntary participation for sustainability transition: Experiences from the 'Commitment to Sustainable Development 2050'. International journal of sustainable development and world ecology, 26(1), 25–36. <https://doi.org/10.1080/13504509.2018.1460632>

Näyhä, A., & Wallius, V. (2024). Actors, discourses and relations in the Finnish newspapers' forest discussion: Enabling or constraining the sustainability transition? Forest Policy and Economics, 169, Article 103331. <https://doi.org/10.1016/j.forpol.2024.103331>

Pedersen, E. R. G., Lüdeke-Freund, F., Henriques, I., & Seitanidi, M. M. (2021). Toward Collaborative Cross-Sector Business Models for Sustainability. *Business & Society*, 60(5), 1039–1058.

Taylor, M., & Kent, M. L. (2014). Dialogic Engagement: Clarifying Foundational Concepts. *Journal of public relations research*, 26(5), 384–398.

<https://doi.org/10.1080/1062726X.2014.956106>

Sitra. (2025). "Maaseudun tulevaisuutta ei voi määritellä kaupungeissa" – Tulevaisuusvalta-kokeiluissa vahvistettiin maaseudun asukkaiden tulevaisuusvaltaa. Haettu 26.8.2025 osoitteesta <https://www.sitra.fi/artikkelit/maaseudun-tulevaisuutta-ei-voi-maaritella-kaupungeissa-tulevaisuusvalta-kokeiluissa-vahvistettiin-maaseudun-asukkaiden-tulevaisuusvaltaa/#:~:text=Sitran%20Tulevaisuusvalta-kokeiluhankkeissa%20pohdittiin%2C%20millaisia%20toivottavat%20tulevaisuudet%20maalla%20tai,ett%C3%A4%20h%C3%A4nen%20tulevaisuutensa%20voisi%20olla%20maalla%20tai%20maanviljelyss%C3%A4>